

Hər bir azərbaycanlı ruhunu Qarabağdan, Şuşadan alır

Fazil MUSTAFA: "İlahi Əliyev Qarabağla birgə itirilmiş inamımızı da özümüzə qaytardı"

◆ Qarabağ söhbətləri

...Qatar uzun bir fit verib irəli dartmış və yorğa at kimi yırğalana-yırğalana Ağdamdan uzaqlaşmağa başlamışdı. Və o, Qarabağın bu qədim şəhərinə gələndə olduğu kimi, yenidən təklərlərin dəmir rellərə dəyərək çıxardığı qərribə və ritmik taqqaturuq səsinin ahəngi altında pəncərədən bir-biri ilə ötüşən əsrarəngiz təbiət tablolarını seyr etmişdi. Ucu-bucağı görünməyən çəmənliklər, yamyaşıl meşələr, uzaqlardan gözə dəyən bəyaz çalınmış dağlar, nəhəng qayaların bağrından qoparaq kükrəy-kükrəy axan çaylar arxada qaldıqca qeyri-ixtiyari ürəyinə ağır bir nisgil çökmüş, haradansa nağamanın bir sual peyda olmuşdu beynində: "İlahi, görəsən bir daha bu yerlərə gələ biləcəyimmiz?!?" Ela o andaca bu cür dözülməz bir sınaqla üz-üzə gəlmək fikrinin belə necə dəhşətli olmasından öti ürpənmişdi...

1980-ci illərin sonu, Qarabağın qara günlərinin başladığı zamanlar idi...

Bu da tələyin acı qısməti idi ki, o gün Ağdamdan toydan qayıdandan zaman qatarda beynindən belə keçirməyə qorxduğu həmin dözülməz ağırlarla çox keçmədən özümə 30 illik bir həsrət, nisgil daş kimi asılıb qalmışdı. Bu illər ərzində qarabağlısından, naçıxanlısından, lənkeranlısından, qubalısından, qaxlısından, gəncəlisindən asılı olmayaraq, bütövlükdə Azərbaycan xalqının hər bir vətəndaşında olduğu kimi, o da özünü Qarabağsız çox yarımçıq hiss etmişdi: "Çünkü biz Qarabağsız kiçildik. Bu, təkə torpaqlarımızın 20 faiz kiçilməsi deyildi, bu, bir insanın düşüncə hüduqlarının kiçilməyi, onun psixoloji bir diskomfortu idi. Biz özümüzlü özümüzlü, şəxsiyyəti alçalımlı azərbaycanlı kimi hiss edirdik. Bu, qaçqın, köçkün düşən, məcburi vətəniyi, ocağını tərk edən insanların, eynilə də mənim və Azərbaycan xalqının hər bir üzvünün dərinəndən hiss etdiyi, yaşadığı aci idi..."

Böyük Quruluş Partiyasının sədri, Milli Məclisin deputatı Fazil Mustafadır "Qarabağ söhbətləri"nin qonağı... Fazil müəllimlə qəlibimiz şah taxtında özünə yer edən Qarabağ sevgisindən söhbət açıyıq, vətənimizin göz bəbəyi olan bu cənabın məkənin sınıxıtılı günlərinə nəzər salır və nəhayət, xalqımızın "dəmir yumruq" kimi birləşərək Qarabağı azadlığa qovuşdurub arzularının zirvəsinə çatdığı o müqəddəs meqamlara yol alırıq, Qarabağın xoşbəxt sabahlarına qanad açıyıq...

Qarabağı itirməklə bütövlüyümüzü də itirmişdik

Həyatımızın ele bir dövrünə gəldik ki, gözəllik məkanımız olan Qarabağ bizim yaralı yerimiz, qanayan yarımız, şikəst edilmiş bir mənəkətimiz oldu. Bu, bizə Qarabağı bəlkə də Azərbaycanın başqa bölgələrindən ayraraq daha çox sevməyimizə səbəb oldu. Düzdür, hər kəsin doğulduğu, böyüdüğü yerlər var, amma ümumi bir vətən anlayışı, bizə hər şeydən əziz oldu, çünkü Azərbaycan bizim üçün bütöv bir sevgi məkanıdır. Qarabağ işğal altına düşəndən sonra hər bir azərbaycanlı Qarabağsız öz bütövlüyünü itirmiş oldu. Bax, o bütövlüyü tapmaq üçün Qarabağı daha çox sevməyə başladığı. Qarabağ bizi xalq kimi böyük göstərən bir fenomənə çevrildi.

Ona görə də həttə getmədiyimiz, görmədiyimiz yerləri belə xəyalımızda, düşüncəmizdə canlandıra bildik, hər dəşinə, çıxırna bələd olduq, bütövlükdə o yerləre sevgi ilə bağlandıq.

Hələ kiçik yaşlarımdan Qarabağı xəndələrinin ecakar səsləri ilə oxuduqları "Qarabağ şikəstəsi"ni dinləyərək o yerlerin vurğuna çevrilmiş, Qarabağın nə olduğunu içimə yığmışdım. Yeni "Qarabağ sevgisini qəlibimizdə yaşatdıqımıza görə ora qayıda bildik

rabağ şikəstəsi" bizim bir həyat, zövq pasportumuz idi.

Qarabağ bölgəsinə ilk səfərim 1987-ci ildə Ağdama olmuşdu. Bir dostumla bərabər ora toy məclisinə getmişdik. O zaman ki səfərimdən Ağdam toyu, Ağdamın məşhur Çay evi ilə bağlı xatirələr qalıbdı. Amma Ağdam insanının qonaq sevgisi bambaşqa bir iz buraxıb yaddaşımızda...

Həmin vaxtlar Qarabağda vəziyyətin gərgin olduğu dövrlər idi və qatlarla gəriyə qaydanda dostum demişdi ki, "bəlkə də bir daha bu yerlərə gələ bilmədik, deyəsən, bu erməni məsələsi çox su aparacaq..." Onda mən buna inanmamış, bu fikirləri özümə uzaqlaşdırmışdım, amma sonradan qorxduğumuz başımızza gəldi...

Şuşa bir fenomendir

O, Qarabağın digər yerlərində isə 1992-ci ildə, həmin bölgənin ən çətin günlərində olmuşdu. O zaman Prezident Aparatının (indiki Prezident Administrasiyası) dövlət hüquq şöbəsinin müdiri işləyən Fazil Mustafa Laçının yarısı işğal olunduğu üçün Güləbird kəndinə qədərdə qalmış, eyni zamanda Kəlbəcər, Zəngilan, Qubadlı, Füzuli, Cəbrayıl yollarında qoruda dövlət qurumlarının rəsmiləri, əhali ilə görüşmüşdü.

Lakin Şuşa işğaldə olduğu üçün oranı görmək ona nəsib olmamış, hələ uşaq, yeniyetməlik yaşlarından qiyabi olaraq heyran olduğu bu şəhərin itirilməsinin dəhşətli acısını yaşamışdı...

1982-ci ildə Gəncədə "Nizami Gəncəvi əsərlərinin bədii qiraəti" üzrə respublika müsabiqəsi keçirildi və Azərbaycanın bütün rayonlarından orta məktəb şagirdləri bura gəlmişdi. Biz də Naxçıvan məktəbliləri kimi müsabiqədə iştirak edirdik. Müsabiqədə Nizamiyə həsr olunmuş öz şeirimizi söyləmiş və qaliblərdən biri olmuşdum. O zaman biz bir həftə Gəncədə qaldıq, bütün şagirdlər, müəllim heyəti ilə şəhərin müxtəlif görməli yerlərinə gəzintilərə çıxdıq. Həmin vaxt Şuşadan olan şagird, müəllimlərlə ünsiyyətdə oldum və onların mədəni, bəlik seviyyələriyyə heyran qaldım. Ele o zamandan Şuşa yaddaşımıza ayrı bir məkən, yüksək düşüncə, biliklərlə sahib olanların bir məkəni kimi həkk olundu, Şuşanı görmədən belə Şuşa insanı haqqında ilk təsəvvürü ilk dəfə orada əldə etdim.

2020-ci ildə qazandıqımız parlaq Zəfərdən sonra Şuşaya gedəndə isə baxdım ki, bu cür mədəni komponentin içərisində insan başqa cür formalaşdı da bilməzdi... Mübaliğəsiz deyirəm, adam Şuşada heç nə oxumasa, öyrənməyə belə şəhər, şəhərin daşı, qalası, yolu onu ayrı bir mədəniyyət qaydasına şəkəlləndirəcək. Bu şəhərin cazibəsi budur...

O zaman Azərbaycanda nə ordu var idi, nə də onun arxasında duran dövlət

lim. Həmidə xanım Şuşa ilə, Mirzə Cəllilə bağlı xatirələrini o qədər gözəl və kövrək təsvir edib ki, insan duyulanmaya bəlmir. Həmçinin o kitabı oxuyanda Şuşada Azərbaycan qadınının göstərdiyi dəyanət, yardımsevərlik, qoçaqlıq gözəlin önündə canlanır.

Eyni zamanda Şuşa deyəndə Əhməd bəy Ağaoğlunun fədakar anası düşür yadıma. Bir misal çəkim, atası Əhməd bəyin molla olmasını istəyir, amma bəy qızı olan anası özü savadlı olmasa da, oğlunun təhsil almasını istəyir. Buna görə də o, qonşuda müəllim tutur və yaxasından olan qız sikkələrdən hər ay bir onluq qoparıb ona verir ki, oğluna xəlvet dərs keçsin, rus, Avropa dillərini öyrətsin. Görün, bir ananın fədakarlığı Əhməd bəy Ağaoğlu kimi şəxsiyyət yetişdirir. İndi biz Azərbaycanda bu cür qoçaqlıq qadınların, anaların obrazını yüksəltməli, formalaşdırmalıyıq.

Ele bu baxımdan da Qarabağ bizim üçün təkə daşın, qayanın, musiqinin fonunda görünən yer deyil, eyni zamanda insan fonunda görünən möhtəşəm məkandır. Bura Əhməd bəy Ağaoğluların, Həmidə xanımların, Üzeyir bəylərin, Xosrov bəy Sultanovların və daha saymadığım minlərlə möhtəşəm şəxsiyyətin obrazında görünən unikal bir yerdir və sevgimizin ünvanıdır. Ele biz də bu sevgini qəlibimizdə yaşatdıqımıza görə Qarabağı qayıda bildik.

Qarabağın əldən getməsi Azərbaycanın çöküşü demək idi

Fazil Mustafa deyir ki, əsasən sovet rejiminə qarşı mübarizə üçün siyasətə atıldı da, leqal siyasətə gəlişə məhz Qarabağ dalğası başlayanda olub. O, universitet tələbəsi olarkən Qarabağda Topxana meşəsinin qırılması istiqamətində baş verən proseslərə qarşı etirazlara qoşulur.

1988-ci ildə fevralda Bakı Dövlət Universitetinin yataqxanasında Topxana ağacların kəsilməsinə qarşı ilk etiraz mitinqi etdik, tələbələr böyük yürüş keçirdilər. Ardınca isə Qarabağla bağlı çoxlu tədbirlər, mitinqlər keçirdik, amma ən möhtəşəmi meydan hərəkatı oldu. Meydan hərəkatı bizim yataqxanadan başladı və mən də bütün proseslərin içində oldum. Biz anladığımız ki, Qarabağın əldən getməsi Azərbaycanın yarananması, zəifləməsi, çöküşü deməkdi. Heçqətən də, bu hadisə Azərbaycana böyük zərbə vurdu.

Həmin dövrədə bununla bağlı xaricdə də planlaşdırılmışdır ki, torpaqlar müəyyən dərəcədə Azərbaycandan alınır və artıq müstəqillik qazananda Qarabağsız bir Azərbaycan olur. Sadəcə həmin dövrdə o hərəkat, tədbirlər, etiraz Qarabağı rəsmi şəkildə Azərbaycandan qoparmağa imkan vermədi, amma işğal etməklə Qarabağı faktiki bizdən qoparmağı bacardılar...

O zaman Azərbaycanda nə ordu var idi, nə də onun arxasında duran dövlət

1990-cı illərdə Azərbaycanda əsgər, vətənpərvər insanlar var idi, amma ordu yox idi. Ordunun yaranmasının səbəbləri birbaşa sovet sisteminin qoyduğu məhdudiyyətlər idi, imkan vermirdi ki, ordu yadaq. Buna görə də Qarabağ uğrunda təcrübəsiz de olsa, fədakar əsgər döyüşdü, o zaman Ağdam 6, Laçın 3, Kəlbəcər 2 mindən çox, o cümlədən

digər rayonlarımızın hər birindən çoxsaylı şəhid verdik. Yeni biz Qarabağı döyüşsüz itirməmişdik. Amma ordu çox önəmlidir və o ordunun arxasında duran dövlət olmalıdır. O zaman isə Azərbaycanında ordu, arxasında duran dövlət yox idi. Bir dənə məzlum xalq və xalqın fədakar övladları var idi ki, işini, sənətini, həyatını atıb gəlib döyüşürdülər. Qarşımıza isə nizami ordu, erməni silahlı qüvvələr var idi və biz bu müharibəni qələbəyə çatdırı bilməzdik. Buna görə də təşkilatlandırma çox vacib idi...

Bu təşkilatlandırmanı isə mərhum Prezident Heydər Əliyev hakimiyyətə gələndən sonra qura bildi. Heydər Əliyev hakimiyyətə gələndə ordu siyasətin əlinde yesir vəziyyətdə idi, siyasi vasitəyə çevrilmişdi. O, ordunu siyasətdən araladı, peşəkar bir xidmətə çevirdi...

Heydər Əliyev Qarabağın Azərbaycanın hüquqi siyahısından çıxmasına yönəlik təzyiqləri qətiyyətlə dəf etdi

Türk şairi Orxan Vəli Qanığın bir şeiri var, deyir ki, "Bu vətən özün nələt etmədik, kimimiz ölükd, kimimiz nitq söylədik..."

Ötən 30 il ərzində Qarabağın qaytarılması üçün ölən də, yaralanan da, siyasətdə, diplomatiyada fəaliyyət göstərən hər bir insanın atdığı birca addım da bizim üçün dəyərlidir.

Amma bu istiqamətdə Heydər Əliyev fəaliyyəti müstəsna əhəmiyyətə malikdir. Ən əsası, o, Qarabağ məsələsinin beynəlxalq arenada Azərbaycanın vaxt keçilməz məsələsi olduğunu möhkəmlətmək baxımından inanılmaz işlərə imza atdı. Azərbaycanın daxilində də o dövrdə bütün məsələlər Qarabağ üzərində indeksləndi və məhz Heydər Əliyev izlədiyi siyasətin mahiyyəti də bu idi. O zaman biz neft müqaviləsinə də o ölkələrdən alacağımız dəstəyə görə bağlayırdıq, hansısa ölkə ilə münasibətlərimizi Qarabağ faydası olacaqdı deyə qurmağa çalışırırdıq. Və Heydər Əliyev in səyləri hədəf getmədi, O, bunu bacardı, Qarabağ mövzusunun aktuallığını Prezident olduğu dövrədə gündəmə luda bildi. Baxmayaraq ki, çox ağır dövrlər idi. Neft gəlirləri yox, Azərbaycan sınıxtı içində, daxili problemlər çox, kənardan təzyiqlər isə böyük... Amma Heydər Əliyev Qarabağ məsələsinə heç zaman diqqətdən kənarda saxlamadı, Qarabağın Azərbaycanın hüquqi siyahısından çıxmasına yönəlik təzyiqlər heç birinə boyun əymədi, qol çəkəmədi. Halbuki belə etsəydi, Azərbaycan hansısa sınıxtıdan guya "çıxmış" kimi görünəcəkdik. Amma Heydər Əliyev bunların heç birinə getmədi və hər zaman əminliklə bildirdi ki, bu bütövləşmə mütləq olacaqdı.

Heydər Əliyev bu misilsiz səyləri nəticəsində biz Qarabağı üzərində hüquqi məsələni saxlamaqla, 30 il sonra həmin zəmin üzərində Qarabağı özümüze qaytara bildik.

Əgər hüquqi cəhətdən Qarabağı itirmiş olsaydıq, biz o yerlərdən gözümüzü çəkəməli olacaqdıq.

İlah Əliyev Qarabağı məsələsinə bütün platformalarda ana problem kimi qaldırdı

Prezident İlah Əliyev də məhz bu yarıdan möhkəm fundamentin üzərində Qarabağın bir məkən, hüquq olaraq harasa sürüşməsinə imkan vermədi. İlah Əliyev də o xətti, Heydər Əliyevin yaratdığı "Qarabağ heykəli"ni postamentin üzərində qorudu. Çünki hər tərəfdən o heykəle ipler atılmışdır, texnikaları, tankları düzmüşdülər ki, aşırınsınlar. Amma İlah Əliyev Qarabağ məsələsinə bütün platformalarda ana problem kimi qaldırdı və həlli istiqamətində böyük işlər gördü.

Dövlət başçımızın ən böyük xidməti isə Xocalı faciəsinin dünya parlamentlərində bir soyqırım olaraq qəbul edilməsinə təmin etmək oldu. Çünki Xocalı soyqırımını üzərindən Qarabağda törədilən erməni vəhşiliyini dünyaya sübut edə bildik. Xocalı qətliağını erməni də, başqası da inkar edə bilmədi. İlah Əliyə-

vin diaspor işini Xocalıya yönəltməsinin, bu istiqamətdə Leyla xanım Əliyevanın "Xocalıya ədalət!" kampaniyasının böyük effekti oldu və Xocalı bütün dövlətlərdə, parlamentlərdə müzakirə olundu. Bütövlükdə dünyanı Azərbaycanın məhəmiyyətini görməyə vadar etdi. Hadisələr elə gətirdi ki, bu gün də məhz bu təbliğatın effekti görükd. Əleyhimizə erməni lobbisinin nə qədər çalışması olsa da, Azərbaycana zülm edildiyini dünyaya sübut edə bildik.

İlah Əliyev yaşadığı o meqamı ibadət idi...

İlah Əliyev beynəlxalq arenada olduğu kimi, Azərbaycan xalqının itirilmiş inamının özünə qaytarılması istiqamətində də möhtəşəm işlər gördü. Hələ 2016-cı ildə Aprel zəfəri zamanı Lələpəni azad etməklə İlah Əliyev xalqımıza o mesajı verdi ki, bundan sonra dağ gəli...

Ele yenə də Cocuq Mərcanlıda Şuşadakı Gövhər ağa məscidinin modelinin eynisini tikdirməklə Qarabağı tezliklə qaydacağımızın inamını aşıladı. İlah Əliyev o zaman söylədi ki, bu, Şuşadakı məscidin əksidir, biz bu məscidi Şuşada bərpə edəcəyik. Üzərindən qısa zaman keçəndən sonra isə biz o xoşbəxt meqama şahidlik etdik.

Biz gördük ki, İlah Əliyev illər imiş ki, buna hazırlaşmış, bu istiqamətdə informasiyaları çək-çevir edirmiş, hansı meqamda nəyi başlayacağını, hansı meqamda hansı təzyiqləri zərərsizləşdir-məyimizə gözəl bilmiş.

Vətən müharibəsi dövründə Prezident müsahibəsi zamanı da ele belə demədi ki, "Şuşasız bizim işimiz yarımçıq olar". Bu, əslində bir işarə idi və hər kəs Ali Baş Komandanın verdiyi bu savaq kodu ilə bildi ki, istiqamətimiz haradır, hara getməliyik...

Bütün bunlar isə onu göstərir ki, sırası vətəndaşından tutmuş ən ali kürsüdə əyləşən Prezidentinə qədər hər bir azərbaycanlı ruhunu Qarabağdan, Şuşadan alır.

Hər kəs xatırlayır, ötən il Şuşada "Xarıbülbül" festivalında Prezident İlah Əliyev, mərhum Heydər Əliyevin möhkəm inamla Şuşaya, digər itirilmiş torpaqlarımıza mütləq gedəcəyimizə bağlı səsləndirdiyi fikirləri eşidəndə kövrəldiyi meqam var idi. Bilirsiniz, insanın heyət,

tələ qarşısında, Allah qarşısında bir borcu olur və onu bir borc olaraq yerinə yetirəndən sonra sanki bir rahatlıq tapır, ele bil ki, ibadət edir. Bax, İlah Əliyev də yaşadığı o meqam ibadət idi...

Bu, İlah Əliyev in təkə özünün bir Prezident kimi yerinə yetirdiyi qürur borcu deyildi, bu həm də milyonlarla insanın qürurunun dirçəlməyi, onun minnetdarlığını qazanmaq idi...

O cür sıldırım qayaları ancaq kənlükdə Qarabağ ruhu olan Azərbaycan əsgəri qalxa bilirdi

Şuşada iki dəfə səfərdə olmuşam. Bir dəfə Prezidentimizin və Mehriban xanımın iştirakı ilə Vaqifin məqbərəsi-

Yaddan çıxmar Qarabağ

Qatar yırğalana-yırğalana Ağdama yaxınlaşır və pəncərənin önündən bir-biri ilə ötüşən Qarabağın əsrarəngiz təbiət tabloları gəlib keçirdi. Ucu-bucağı görünməyən çəmənliklər, yamyaşıl meşələr, uzaqlardan gözə dəyən bəyaz çalınmış dağlar, nəhəng qayaların bağrından qoparaq kükrəy-kükrəy axan çaylar yaxınlaşdıqca onun da ürəyinə xoş bir qürur yayılır və uzun illərdən sonra bu yerlərə bir daha gələ bildiyi üçün özünü dünyanın xoşbəxti sanırdı...

Və o da bu vətəne qayıdış qatarnın təklərlərinin dəmir rellərə dəyərək çıxardığı qərribə və ritmik taraqqaturuq səsinə ahənginə qoşularaq fərəhlə "Qarabağ şikəstəsi"ni zümzümə edirdi...

"Aləm cənnətə dönsə, yaddan çıxmar Qarabağ..."

nin açılışı ilə bağlı təşkil olunan tədbirdə, bir dəfə də siyasi partiyanın ümumi səfəri zamanı. Şuşada olanda qalanı bu başından o başına təkbaşına gəzdirdim. Bütün küçələrindən keçdim, qədim binalarını gördüm, Cidır düzünü dolaşdım, oradan Topxanaya, Daşaltıdan Şuşaya uzanan sıldırım qayalara, dərin dərələrə baxdım... Bir daha Azərbaycan əsgərinin qəhrəmanlığına heyran qaldım...

2001-2003-cü illərdə 1 il 6 ay Azərbaycan ordusunun zabiti - leytenant, daha sonra isə baş leytenant rütbəsi ilə xidmət etmişəm. Tərətdən Ağdama kimi ermənilərə ən yaxın əsgər sənərlərdə olmuşam. Orada coğrafi mövqə belə idi ki, dağlar ermənilərin əlinde, biz aşağıda idik. Demək olar ki, hər gün o sualı özümə verirdim ki, "biz o dağlara necə qalxaçağıq?"

Şuşaya gedəndən sonra isə mən bu sualıma cavab tapa bildim və Azərbaycan əsgərinin nə qədər böyük əsgər olduğunun bir daha şahidi oldum. O cür sıldırım qayaları ancaq ürəyində torpaqlarımızın azadlığını eşqi, könlükdə Qarabağ ruhu olan Azərbaycan əsgəri qalxa bilirdi. Başqa cür bu, mümkün-süzü idi...

Eyni il də Taliş, Murov yüksəkliyini aşmaq çox ağır bir məsələ idi. Onu da xüsusilə vurğulayım ki, Vətən müharibəsində biz təkə savaq qabiliyyəti ilə deyil, ağılla, diplomatiya ilə Qarabağ məsələsinə çöze bilən xalqa çevrildik.

Yenə də Prezident İlah Əliyev in zəkəsi sayəsində Kəlbəcər, Laçını, Ağdamı itkisiz əldə edə bildik. Belə olmasaydı, şübhəsiz, burda böyük itkilər verəcəkdik.

Eyni zamanda bu müharibədə Azərbaycan xalqının sərgildəyi möhtəşəm birlik, bütöv və yeniləmiş bir xalqın obrazı yaranı. Bütün dünya, o cümlədən Ermənistan gördü ki, körpəsindən ahılına qədər bu haqq savaşının içərisində olan Azərbaycan xalqını məğlub etmək mümkün deyil...

Qarabağı bir daha itirməyi Allah bizə bağışlamaz...

İndi səbirsizliklə o yurdlara Böyük qayıdışı gözləyirik. Onu da deyim ki, mən həm də Qarabağı könlükdə qayıdışın tərəfdarıyam. Özü də təkə qarabağlıların deyil, Qarabağı sevenlərin qaydısındam. Mənim üçün Qarabağı seven orada doğulub onun üçün vuruşan, döyüşən, şəhid, qazi olan, eyni zamanda Naxçıvanda, Lənkeranda, Qubada və Azərbaycanın digər bölgələrində doğulan, lazımı gələndə Qarabağı üçün canını belə verməkdən çəkinməyən insan deməkdir.

Ona görə də indi bu məkənlərlə bağlı bizim fərqli konsepsiyamız olmalıdır. Hər kəs bilməlidir ki, Qarabağda yaşamaqla bərabər, vətəndaş kimi həm də o torpaqların sərhəddəsi, qoruqçusu olmalı, Azərbaycanın bütün guşəsinə göz bəbəyi kimi qorumalı, gözəl coğrafi çətinliklərinə, risklərinə sinə gərməliyik...

Çünki itirdiyimiz Qarabağ kimi bir gövhəri illər sonra geri qaytarmağı bizə nəsib edən Allah bir daha onu itirməyi bizə bağışlamaz...

Bu bölgə eyni zamanda bizim bir mədəniyyət rəqəbətli bölgəmidir. İstəsək də, istəməsək də, orada erməni qalacaq. Statusu, muxtariyyəti olmayacaq, amma Azərbaycanın tərkibində qalacaq. Biz onlarla müasir, modern hüquqla münasibət quracağıq. Yeni sivil yaşamaq istəyən insanla hüquq müstəvisində münasibət quracağıq və o zaman biz onları üstün mədəniyyətlə məğlub etməliyik.

Qarabağda, Şərqi Zəngəzurda xüsusilə məktəb şəbəkəmiş yüksək səviyyəde qurulmalı, o torpaqlarda ilk əvvəl təhsilimiz dirçəldilməlidir. Çünki özünü Qarabağın əbədi sakini göracək o şagirdlərimizi həmin məktəblər yetişdirəcək.

Bütün bunları gərəkləşdirərk, Qarabağ əzəli olduğu kimi, əbədi də Azərbaycanın olacaq.

Yasəmən MUSAYEVA, "Azərbaycan"